

Bijlage 1: Gedetailleerde beschrijving van de vernieuwde opzet van het incidentenoverzicht

Aanvullend inzicht in de doelgroep

Het vernieuwde incidentenoverzicht bevat zoals gezegd twee onderdelen:

- een deel dat betrekking heeft op de groep vreemdelingen die op enig moment in het rapportagejaar in de COA-opvang verbleven (hierna: de doelgroep).
- een deel dat betrekking heeft op de verblijfsrechtelijke consequenties van criminaliteit door asielzoekers, ongeacht de vraag of ze op enig moment in het rapportagejaar in de COA-opvang verbleven.

Ten aanzien van beide delen geldt dat zowel de cijfers over het huidige rapportagejaar worden getoond als de (geactualiseerde) cijfers over het rapportagejaar ervoor (zo worden komend voorjaar de cijfers over 2019 en 2018 naast elkaar getoond).

Het incidentenoverzicht verschaft ten aanzien van de doelgroep meer inzicht door bij elk onderdeel nu ook te rapporteren over:

- de top-10 nationaliteiten (in plaats van de top-3 zoals het geval was in de RVK 2018);
- het percentage vreemdelingen dat de nationaliteit heeft van een veilig land;
- het percentage vreemdelingen dat in de keten op enig moment in het rapportagejaar als alleenstaande minderjarige vreemdeling (AMV) werd beschouwd.

Aanscherping cijfers ten aanzien van vreemdelingen die in het rapportagejaar in de COA-opvang verbleven

Zoals gezegd heeft het eerste deel van het overzicht betrekking op personen die op enig moment in het rapportagejaar in de COA-opvang verbleven, inclusief het onderdak in gezinslocaties en de VBL (de doelgroep). Zoals ik u heb gemeld in mijn brief van 13 december 2019¹, wordt een nieuwe analysemethode gehanteerd om deze doelgroep vast te stellen. Hierdoor worden ook personen die kort in de COA-opvang verblijven tot de doelgroep gerekend. In tegenstelling tot dat wat gebruikelijk is, zijn de cijfers in het incidentenoverzicht niet afgerond, omdat een aantal categorieën met zeer kleine aantallen (denk aan voltooide levensdelicten) zo relevant is dat afronding niet wenselijk is.

Ten aanzien van deze doelgroep presenteert het overzicht achtereenvolgens informatie van het COA, de politie, het Openbaar Ministerie (OM) en de rechtspraak:

- *COA*. De informatie van het COA betreft de door het COA in het rapportagejaar geregistreerde incidenten en de door het COA in het rapportagejaar opgelegde maatregelen aan deze doelgroep. Dit laatste is een nieuwe toevoeging aan het incidentenoverzicht om meer inzicht in de problematiek te bieden.
- *Politie*. De informatie van de politie betreft registraties van (pogingen tot en voltooide) misdrijven, waarvan een asielzoeker, die tot de doelgroep hoort, verdacht wordt en waarvan de politie kennis heeft genomen in het rapportagejaar. Ten aanzien van de politiecijfers zijn op vijf vlakken wijzigingen aangebracht:
 1. Allereerst rapporteert het overzicht niet langer over de registraties van misdrijven op basis van pleegdatum, maar op basis van de datum waarop de politie van het misdrijf kennis heeft genomen. Dit sluit beter aan op de manier waarop de politie normaliter rapporteert.

¹ Kamerstuk 19 637, nr. 2548

2. Ten tweede worden procesregistraties niet langer meegeteld. Dat wil zeggen dat het overzicht uitsluitend over misdrijven wordt rapporteert waarbij een asielzoeker in de rol van verdachte betrokken was (en niet bijvoorbeeld in de rol van getuige). Dit heeft het effect dat de cijfers die ten aanzien van de doelgroep van 2018 worden gerapporteerd, lager zullen zijn dan in de RVK 2018.
 3. Ten derde worden de misdrijven niet langer volgens de indeling in 'maatschappelijke klassen' van de politie ingedeeld. Ook hiermee wordt aangesloten aan op de manier waarop de politie normaliter rapporteert. Deze zogenoemde maatschappelijke klassen betreffen een categorisering van misdrijven die de politie intern gebruikt, waarbij misdrijven bij elkaar gegroepeerd worden. Er zal daarentegen gebruik worden gemaakt van de zogenaamde standaardclassificatie misdrijven (SCM), een categorisering van misdrijven die ook het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum (WODC) van het ministerie van Justitie en Veiligheid gebruikt. Het overzicht laat daarbij volledig uitgesplitste tabellen zien volgens deze categorisering, dus niet beperkt tot (bijvoorbeeld) een top-10. In aanvulling hierop wordt de uitsplitsing op basis van de 'maatschappelijke klassen' als open data gepubliceerd, zoals toegezegd in de brief van 16 mei jl (zie hieronder).
 4. Ten vierde wordt bij registraties van misdrijven tegen het leven nu onderscheid gemaakt tussen pogingen tot een levensdelict en voltooide levensdelicten.
 5. Tot slot zal het overzicht rapporteren over het aantal geregistreerde misdrijven als over het aantal verdachten.
- *OM*. Zoals gemeld in mijn brief van 1 juli 2019, hanteert het OM een verbeterde analysemethode. Het OM doorzoekt haar systemen niet langer met het procesverbaalnummer in combinatie met de geboortedatum van de verdachte. In plaats daarvan is ervoor gekozen de systemen primair te doorzoeken met het parketnummer (een uniek zaaknummer dat door het OM wordt toegekend en dat ook in de politiesystemen bekend is), en secundair met het vreemdelingnummer in combinatie met de pleegdatum van het feit. Daarmee is de kans dat er over een te klein aantal zaken wordt gerapporteerd, sterk beperkt. Daarnaast is de opname van cijfers van het OM sterk uitgebreid ten opzichte van eerdere incidenten-overzichten, om een diepgaander inzicht in de problematiek te geven.
 - *Rechtspraak*. Het overzicht zal ook rapporteren over de aantallen eindvonnissen door de strafrechter, waarbij het overzicht bovendien zal aangeven in hoeveel gevallen het om een bewezenverklaring gaat. Hierbij wordt gekeken naar de eerste aanleg (de rechtbanken) en niet naar de tweede aanleg (de hoger beroepen). Het opnemen van cijfers van de rechterlijke macht betreft een uitbreiding van het incidentenoverzicht, wederom met de intentie meer inzicht in de problematiek te geven.

Aanscherping cijfers ten aanzien van de verblijfsrechtelijke consequenties van criminaliteit door asielzoekers

Zoals gezegd heeft tevens een deel van het overzicht betrekking op de verblijfsrechtelijke consequenties van criminaliteit door asielzoekers, ongeacht de vraag of zij op enig moment in het rapportagejaar in de COA-opvang verbleven. Hierbij is het VRIS-protocol, dat is afgesloten tussen de strafrechtketen en de migratieketen, van belang. Het protocol is van toepassing op in Nederland verblijvende vreemdelingen (met en zonder rechtmatig verblijf) die in Nederland worden verdacht van het plegen van een misdrijf en/of hiervoor zijn veroordeeld. In het protocol is beschreven hoe

vreemdelingenrechtelijke gevolgen kunnen worden verbonden aan door politie en OM geconstateerde strafbare feiten, zoals intrekking van de verblijfsvergunning en uitzetting. Het vernieuwde incidentenoverzicht rapporteert over alle vreemdelingen met een VRIS-indicatie die ooit in Nederland asiel hebben aangevraagd. Dit is een uitbreiding van de doelgroep ten opzichte van eerdere incidentenoverzichten, om zo een vollediger beeld van de verblijfsrechtelijke consequenties van criminaliteit door asielzoekers te geven.

Dit onderdeel presenteert cijfers van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) en de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V):

- *IND*. Ten aanzien van de IND worden cijfers gepresenteerd over de afwijzingen van asielaanvragen en de intrekkingen van asielvergunningen op de grond dat de betrokken vreemdeling een gevaar vormt voor de openbare orde. Hierbij wordt zowel het totaal getoond als de afwijzingen en de intrekkingen afzonderlijk. Deze tabel is gebaseerd op een handmatige administratie. De ervaring leert dat handmatige registraties minder accuraat zijn dan administraties in geautomatiseerde systemen, derhalve worden deze cijfers wel afgerond getoond.
- *DT&V*. In een separate tabel wordt het vertrek getoond van asielzoekers die in de werkvoorraad van de DT&V zijn opgenomen conform het VRIS-protocol. Niet iedere persoon op wie het protocol van toepassing is, wordt uiteindelijk veroordeeld. Zowel het totale vertrek wordt getoond als een uitsplitsing naar vertrekmodaliteit: gedwongen en zelfstandig vertrek, zelfstandig vertrek zonder toezicht, vergunning verleend en andere vormen van uitstroom uit de werkvoorraad van de DT&V. Bij de samenstelling van deze cijfers is niet gekeken of er al eerder sprake is geweest van aantoonbaar vertrek uit Nederland.

Inzet van open data

In het Regeerakkoord 'Vertrouwen in de toekomst' staat dat algemene, openbare informatie van de overheid goed vindbaar en toegankelijk wordt gemaakt, in de vorm van open data. Op de website 'data.overheid.nl' publiceert het ministerie van Justitie en Veiligheid al maandelijks het grootste deel van de indicatoren van de RVK in de vorm van open data, maar met een groter detailniveau (niet alleen de top-3 nationaliteiten maar alle nationaliteiten). Deze dataset wordt uitgebreid met een jaarlijkse publicatie van de gegevens uit het incidentenoverzicht, met in ieder geval:

- Een volledige uitsplitsing van de tabellen naar nationaliteit (dus ook de nationaliteiten die niet in de top-10 nationaliteiten voorkomen);
- Politiecijfers uitgesplitst op basis van 'maatschappelijke klassen' (zie hierboven).

Aandachtspunten met betrekking tot de cijfers

In mijn brief van 1 juli jl. aan uw Kamer, en de brieven van de politie en het OM die als bijlagen bij die brief zijn meegestuurd, is uitvoerig ingegaan op de kanttekeningen ten aanzien van de registratie van operationele systemen van alle betrokken partners. In het vernieuwde incidentenoverzicht worden deze daar waar nodig concreet benoemd, zodat uw Kamer beter inzichtelijk krijgt welke betekenis toegekend kan worden aan de cijfers. Toch wordt uw Kamer met deze brief reeds geïnformeerd over twee aandachtspunten ten aanzien van de politiecijfers, als ook een aandachtspunt ten aanzien van de cijfers van het OM en de Rechtspraak.

Aangaande de politiecijfers wordt in de eerste plaats alleen gerapporteerd over registraties van misdrijven waarvan de politie in het rapportagejaar kennis heeft genomen. Bijvoorbeeld: in het incidentenoverzicht 2019 wordt, zoals hierboven aangegeven, gerapporteerd over de doelgroep van 2018 en de doelgroep van 2019, om zodoende uw Kamer inzicht te geven in de trends en ontwikkelingen. Ten aanzien van de doelgroep van 2018 wordt gerapporteerd over misdrijven waarvan de politie in 2018 kennis heeft genomen, en ten aanzien van de doelgroep van 2019 wordt

gerapporteerd over de misdrijven waarvan de politie in 2019 kennis heeft genomen. Zou ten aanzien van de doelgroep van 2018 ook worden gerapporteerd over de misdrijven waarover de politie in 2019 kennis heeft genomen, dan zijn de cijfers over de doelgroepen van 2018 en 2019 niet meer goed vergelijkbaar en krijgt uw Kamer geen inzicht in de trends en ontwikkelingen. Het zal echter duidelijk zijn dat niet kan worden uitgesloten dat leden van de doelgroep van 2018, ook in 2019 misdrijven gepleegd kunnen hebben.

Ten tweede zijn de politiecijfers gegenereerd op basis van een geautomatiseerde analyse, zoals is aangegeven in mijn eerdergenoemde brief van 1 juli 2019. Die analyse is gemaakt door een geautomatiseerde zoekslag in het politiesysteem BVH, met gebruikmaking van de vreemdelingennummers van de leden van de doelgroep. Het vreemdelingnummer is het uniek identificerend nummer dat de migratieketen gebruikt, en dat de politie op basis van het protocol 'Vreemdelingen in de Strafrechtketen' (VRIS) in het politiesysteem BVH noteert. Is het vreemdelingnummer niet (correct) genoteerd, dan wordt het misdrijf in de geautomatiseerde zoekslag gemist. In circa 86% van de gevallen wordt het vreemdelingnummer voor personen die niet de Nederlandse nationaliteit hebben correct geregistreerd. Voor personen die niet een EU-nationaliteit hebben is het percentage dat correct wordt ingevoerd 91%. In de resultaatafspraken met de politie is opgenomen dat de politie eraan werkt deze percentages omhoog te brengen. Overigens zijn in het VRIS-protocol waarborgen zijn opgenomen die zorgen dat de betreffende verdachte asielzoeker de passende vreemdelingenrechtelijke consequenties ondervindt. Dit ondanks eventueel niet correct registreren van het vreemdelingnummer. Overigens gaat de Inspectie Justitie en Veiligheid in 2020 onderzoek doen naar de informatie-uitwisseling tussen de strafrecht- en migratieketen in het kader van het VRIS-proces en naar de bijdrage van het VRIS-protocol hieraan.

Waar ten aanzien van de politie wordt gerapporteerd over registraties van misdrijven waarvan de politie in het betreffende rapportagejaar kennis heeft genomen, wordt ten aanzien van de staande en zittende magistratuur ook gerapporteerd over processtappen (bijvoorbeeld rechterlijke uitspraken) die zich na het rapportagejaar hebben voorgedaan. Op dit punt is om twee redenen een andere afweging gemaakt dan ten aanzien van de politiecijfers:

1. De eerste reden is dat de doorlooptijd van procedures bij de rechtbanken met zich meebrengt, dat een zeer substantieel deel van de rechterlijke uitspraken buiten beeld zou blijven als ik uw Kamer alleen over processtappen zou informeren die zich in het rapportagejaar hebben voorgedaan.
2. De tweede reden is dat dit zou betekenen dat verdenkingen waarbij in een later stadium in de strafrechtketen het feit in eerste aanleg niet bewezen is verklaard of waarbij de verdachte is ontslagen van rechtsvervolging, dan in de beeldvorming overeind zouden blijven staan. Zo bleek naar aanleiding van het incidentenoverzicht in de RVK 2018 dat voor de twee voltooide levensdelicten waarbij een asielzoeker was betrokken, de verdachte in beide gevallen is ontslagen van alle rechtsvervolging (zoals in mijn brief van 13 december jl. aan uw Kamer gemeld). Dit onvermeld laten, is onwenselijk.

Rapportage over de Top X-aanpak

Ik heb uw Kamer meermaals, laatstelijk bij brief van 18 december 2019 over 'Evaluatie EBTL en overlastgevende vreemdelingen', ingelicht over mijn landelijke 'Top X-aanpak' voor de zwaarste groep overlastgevers. Omdat deze aanpak nog in ontwikkeling is, wordt uw Kamer hierover niet in het incidentenoverzicht geïnformeerd. Wel heeft de migratieketen dankzij deze aanpak, door middel van data-analyses, de zwaarste groep overlastgevers scherp in beeld. Uw Kamer wordt hierover in een afzonderlijke brief ingelicht, wanneer voldoende ervaring is opgedaan met deze aanpak.